

**Національне законодавство
та міжнародні норми з
питань протидії торгівлі
людьми**

- В 2017 році Держдепартамент США у Звіті щодо торгівлі людьми визначив, що Україна входить до Другої групи країн. Попередні чотири роки Україна перебувала в Третій групі «Відслідковування».

рядом продемонстровано
прагнення подолати торгівлі людьми, втім
відзначається низка недоліків, які
потребують усунення.

Судова статистика за 2016 р.

Статті та частини Кримінальних кодексів України	ВИДИ ЗЛОЧИНІВ	Усього засуджено осіб	з них								
			громадян України	громадян іншої держави	жінок	вчинили злочин		вчинили злочин у стані			
						у складі групи	у складі		стані алкогольного сп'яніння	стані наркотичного сп'яніння	
							організованої групи	злочинної організації			
Б	В	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
149 ч.1	Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини	1	1		1						
149 ч.2	Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини	21	20	1	10	10					
149 ч.3	Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини	4	4		2	2	2				

Судова статистика: вік засуджених, заняття засуджених

Вік засуджених на момент вчинення злочину							Заняття засуджених на момент вчинення злочину			Заняття засуджених на момент вчинення злочину			
від 14 до 16 років	від 16 до 18 років	від 18 до 25 років	від 25 до 30 років	від 30 до 50 років	від 50 до 65 років	від 65 років і старше	робітники	державні службовці	інші службовці	військово-службовці	лікарі, фармацевти	вчителі, викладачі	працівники засобів масової інформації
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
				1									
		7	3	10	1		1						
		1		2	1								

Заняття засуджених :

Заняття засуджених на момент вчинення злочину						Заняття засуджених на момент вчинення злочину				
приватні підприємці	працівники господарських товариств	учні шкіл, ліцеїв, коледжів, гімназій	студенти і навчальних закладів	інші заняття	пенсіонери, у т.ч. інваліди	безробітні	працевдатні, які не працювали і не навчалися	з них мають незняту і непогашену судимість (з гр. 31)	неповнолітні до 16 років, які не працювали і не навчалися	утримувалися в установі виконання покарань, під вартою
24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
			1							
1			2				17			
1							3			

Судова статистика: покарання

Кількість засуджених осіб, яких звільнено від покарання			Кількість засуджених осіб, до яких застосовано додаткові види покарання				Призначено покарання за сукупністю злочинів. Усього
з випробуванням	унаслідок акта амністії	з інших підстав	штраф	позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу	позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю	конфіскація майна	
33	34	35	36	37	38	39	40
1							
19							6
1						2	

Призначення покарання з застосуванням ст. 69 КК України

Призначено покарання із застосуванням статті 69 КК України	
1	ч. 1 ст. 149 КК
1	ч. 3 ст. 149 КК

Відомості про потерпілих за 2016 рік

Види злочинів	Статті Кримінального кодексу України	Кількість потерпілих		Вік потерпілих		Кількість фізичних осіб, яким заподіяно шкоди			Кількість юридичних осіб, яким заподіяно шкоду	Моральної та матеріальної шкоди заподіяно на суму, грн	
		чоловіки	жінки	до 18 років	від 18 років і старше	життєво	здоров'ю	матеріальної та моральної шкоди		усього	фізичним особам (із гр.9)
Б	В	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини	149	12	67	3	76		36	43		75000	75000

Судова статистика за 2017 рік

- За 2017 рік засуджено за ч. 1 ст. 149 КК України 3 особи,
 - за ч. 2 – 19 осіб,
 - за ч. 3 - 1 особа (всього 23 особи);
 - з яких за ч. 2 – 2 іноземці;
 - серед засуджених є жінки : 1 - за ч. 1 ст. 149 КК України, 9 – за ч. 2 ст. 149 КК України, 1 – за ч. 3 ст. 149 КК України.
-
- Освіта:мають повну вищу освіту – 4; професійно-технічну освіту - 5, повну загальну середню освіту – 11, базову загальну середню – 1, початкову – 1 особа.
 - Серед засуджених 1 особа мала судимість раніше, але судимість погашена чи знята.
 - 11 осіб засуджені за ч. 2 ст. 149 КК України за вчинення злочину у складі групи, 1 особа за ч. 3 ст. 149 КК України за вчинення злочину у складі організованої групи.

Освіта:

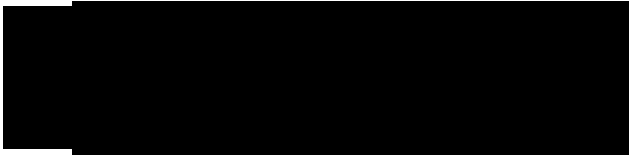

мають повну вищу освіту – 4;
професійно-технічну освіту - 5,
повну загальну середню освіту – 11,
базову загальну середню – 1,
початкову – 1 особа.

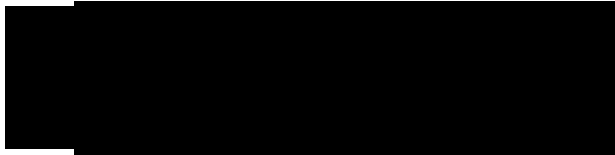
- Серед засуджених 1 особа мала судимість раніше, але судимість погашена чи знята.
- 11 осіб засуджені за ч. 2 ст. 149 КК України за вчинення злочину у складі групи,
- 1 особа за ч. 3 ст. 149 КК України за вчинення злочину у складі організованої групи.

Характеристика засуджених

від 18 до 25 років – 6 осіб,
від 25 до 30 років – 4 ; від
30 до 50 – 13 осіб.

1 роопник,
1 приватний підприємець,
1 студент навчального
закладу;
працездатні, які не
працювали і не навчалися -
19 осіб,
з них мають не зняту і
непогашену судимість - 1
особа.

Призначення покарання:

- стосовно 1 особи закрито провадження у зв'язку зі смертю; позбавлення волі на певний строк стосовно 7 осіб (1 – ч. 1 ст. 146 КК, 6 – ч. 2 ст. 149 КК);
- понад 2 роки до 3 років включно – 1 особа за ч. 1 ст. 149 КК України,
- понад 3 роки до 5 років включно – 6 осіб за ч. 2 ст. 149 КК України.
- **Кількість засуджених осіб, яких звільнено від покарання з випробуванням** – 16 осіб (2 - за ч. 1; 13 – за ч. 2 ; 1 - за ч. 3).
- Двом особам, засудженим за ч. 2 ст. 149 КК України призначено покарання за сукупністю вироків.
- Одній особі, засудженій за ч. 3 ст. 149 КК України призначено покарання з застосування ст. 69 КК України (нижче нижчої межі).
- **У 2017 році щодо 2 осіб, засуджених за ч. 2 ст. 149 КК України, застосовано додаткові види покарання - конфіскація майна.**

Потерпілими за вироками 2017 року

- визнано 52 особи, з яких
- 1 особа чоловічої статі,
- 51 жіночої статі,
- серед вказаних потерпілих 3 особи у віці до 18 років.
- 16 особам завдано шкоду здоров'ю,
- 36 особам – матеріальну шкоду. Всього моральної та матеріальної шкоди заподіяно на суму 66 000 грн. (середній показник на одну особу потерпілого складає 1269 грн. , що дорівнює 40 євро).

Заборона торгівлі людьми

Загальна декларація прав людини (1948р.)

Конвенція про заборону торгівлі людьми та експлуатації проституції третіми особами (1949р.)

Європейська конвенція про захист прав та основоположних свобод людини (1950р.)

Конвенція ООН про статус біженців від 28.07.1951р.

Додаткова Конвенція про заборону рабства, работоргівлі й інститутів та звичаїв, подібних до рабства (1956р.)

Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, який доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності (2000р.)

**Протокол
про попередження і
припинення торгівлі
людьми,
особливо жінками і
дітьми, і покарання за неї,
що доповнює
Конвенцію Організації
Об'єднаних Націй
проти
транснаціональної
організованої злочинності**

Прийнятий резолюцією
55/25 Генеральної Асамблеї
від 15 листопада 2000 року

- а) **"торгівля людьми"**(ст. 3) означає здійснювані з метою експлуатації вербування, перевезення, передачу, приховування або одержання людей шляхом загрози силою або її застосування або інших форм примусу, викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою або уразливістю положення, або шляхом підкупу, у вигляді платежів або вигод, для одержання згоди особи, яка контролює іншу особу.
- б) **згода жертви торгівлі людьми на заплановану експлуатацію,** про яку йдеться в підпункті (а) не береться до уваги, якщо було використано будь-який із заходів впливу, зазначених у підпункті (а)
- с) **вербування, перевезення, передача, приховування або отримання дитини з метою експлуатації**

Допомога жертвам торгівлі людьми та їхній захист

Кожна Держава-учасниця забезпечує, щоб її внутрішня правова або адміністративна система передбачала заходи, які дозволяють, у відповідних випадках, надавати жертвам торгівлі людьми:

- а) інформацію про відповідний судовий і адміністративний розгляд;
- б) допомогу, що не завдає шкоди правам захисту і дозволяє
- викладати і розглядати їхні думки і побоювання на відповідних
- стадіях кримінального провадження щодо осіб, які вчинили злочини.
- Кожна Держава-учасниця розглядає можливість реалізації заходів для забезпечення фізичної, психологічної і соціальної реабілітації жертв торгівлі людьми, у тому числі, у відповідних випадках, у співробітництві з неурядовими організаціями, іншими відповідними організаціями й іншими елементами громадянського суспільства, і, зокрема, заходів, що передбачають надання:
 - а) належного даху;
 - б) консультативної допомоги та інформації, особливо щодо їх
 - юридичних прав, мовою, зрозумілою жертвам торгівлі людьми;
 - с) медичної, психологічної і матеріальної допомоги; і
 - д) можливостей в галузі працевлаштування, освіти і професійної підготовки.

**Конвенція Ради Європи про
заходи щодо протидії
торгівлі людьми**

Дата підписання:

16.05.2005

Дата підписання від імені України:

17.11.2005

Дата ратифікації Україною:

21.09.2010

Дата набрання чинності для України:

01.03.2011

Цілями цієї Конвенції є:

а) запобігання торгівлі людьми й боротьба з нею з одночасним гарантуванням гендерної рівності;

б) захист прав людини стосовно жертв торгівлі людьми, розробка всеосяжної структури захисту жертв і свідків і допомоги їм з одночасним гарантуванням гендерної рівності, а також забезпечення ефективного слідства й кримінального переслідування;

с) сприяння міжнародному співробітництву в боротьбі з торгівлею людьми.

а) "торгівля людьми" означає

найм, перевезення, передачу, приховування або одержання осіб шляхом погрози або застосування сили чи інших форм примусу, насильницького викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою або безпорадним станом або наданням чи отриманням плати чи вигоди для досягнення згоди особи, яка має владу над іншою особою, для експлуатації. Експлуатація включає в себе, принаймні, експлуатацію проституції інших осіб чи інші форми сексуальної експлуатації, примусову працю чи послуги, рабство чи подібну до рабства практику, поневолення або вилучення органів

**Конвенція Ради Європи
про заходи щодо
протидії торгівлі людьми**

b) згода жертви
торгівлі людьми на
умисну
експлуатацію,
визначену в пункті
"а" цієї статті

- не має значення, якщо було застосовано засоби, зазначені в пункті "а"

**Конвенція Ради Європи
про заходи щодо
протидії торгівлі людьми**

**Заходи
знеохочення
попиту**

- а) дослідження найліпших практик, методів та стратегій;
- б) підвищення усвідомлення відповідальності й важливої ролі засобів масової інформації та громадянського суспільства у визначенні попиту як однієї з корінних причин торгівлі людьми;
- с) цільові інформаційні кампанії, що залучають, у відповідних випадках, державні установи й тих, хто визначає політику;
- д) запобіжних заходів, у тому числі освітні програми для хлопців і дівчат під час навчання в школі, які наголошують на неприпустимому характері дискримінації за статтю й згубних наслідках такої дискримінації, важливості гендерної рівності, а також гідності й недоторканості кожної людини.

**Конвенція Ради Європи
про заходи щодо
протидії торгівлі людьми**

Виявлення жертв

- Коли вік жертви невизначений і є підстави вважати, що жертва - дитина, вона вважається дитиною та їй надається спеціальний захист до встановлення її віку.
- Як тільки несупроводжувана дитина визнана жертвою, кожна
- Сторона:
 - а) забезпечує представництво цієї дитини законним опікуном, організацією або органом влади, які діють у найліпших інтересах цієї дитини;
 - б) робить необхідні кроки для встановлення її особи й громадянства;
 - с) докладає всіх зусиль для встановлення місцеперебування її
- сім'ї, коли це є в найліпших інтересах дитини.

**Конвенція Ради Європи
про заходи щодо
протидії торгівлі людьми**

**Допомога жертвам
включає**

- а) рівень життя, здатний забезпечити їхнє існування за допомогою таких заходів, як: належне й безпечне житло, психологічна й матеріальна допомога;
- б) доступ до швидкої медичної допомоги;
- с) послуги з письмового й усного перекладу, у випадку потреби;
- д) поради та інформування, особливо стосовно їхніх законних прав і послуг, які їм можуть бути надані, - мовою, яку вони розуміють;
- е) допомогу у представленні й урахуванні їхніх прав та інтересів на відповідних стадіях кримінального переслідування правопорушників;
- ф) доступ до освіти для дітей. Кожна Сторона належним чином урахує потреби жертви в безпеці та захисті.

**Конвенція Ради Європи
про заходи щодо
протидії торгівлі людьми**

**Період
реабілітації та
обмірковування**

Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві період реабілітації та обмірковування **протягом принаймні 30 днів**, якщо є достатні підстави вважати, що відповідна особа є жертвою.

Цей період повинен бути достатнім для такої особи, щоб пройти реабілітацію й позбутися впливу торговців та (або) прийняти обдумане рішення стосовно співробітництва з компетентними органами

**Конвенція Ради Європи
про заходи щодо
протидії торгівлі людьми**

Дозвіл на
проживання

- Кожна зі Сторін надає дозвіл на проживання, який може поновлюватися, жертвам в одній або в іншій з таких ситуацій, чи в обох таких ситуаціях:
 - а) компетентний орган вважає, що їхнє перебування необхідне з причини їхнього особистого становища;
 - б) компетентний орган вважає, що їхнє перебування необхідне для співробітництва з компетентними органами у процесуальних діях з розслідування або кримінального переслідування.

**Конвенція Ради Європи
про заходи щодо
протидії торгівлі людьми**

**Компенсація та
законне
відшкодування**

- Кожна Сторона гарантує жертвам доступ, починаючи з їхнього першого контакту з компетентними органами, до інформації про відповідні судові й адміністративні процедури мовою, яку вони розуміють.
- Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві право для жертв на одержання правової допомоги й безкоштовної правової допомоги на умовах, передбачених внутрішнім законодавством.
- Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві право жертв на одержання компенсації від правопорушників.

**Торгівля людьми:
як це попередити**

Конвенція Ради Європи
про заходи щодо
протидії торгівлі людьми

!!!!!!!

Криміналізація
користування
послугами жертви
Стаття 19

- Кожна Сторона розглядає питання про вжиття таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання згідно з її національним законодавством злочинами користування послугами, які є предметом експлуатації та які згадуються в пункті "а" статті 4 цієї Конвенції, коли було відомо, що ця особа є жертвою торгівлі людьми.

Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми

Відповідальність юридичної особи

- **Кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для гарантії притягнення юридичної особи до відповідальності за злочини, установлені згідно із цією**
- **Конвенцією, скоєні для вигоди цієї юридичної особи будь-якою фізичною особою, яка діє індивідуально або як частина підрозділу юридичної особи, і займає керівну посаду в цій юридичній особі, ґрунтуючи ся на:**
 - **а) повноваженні представництва юридичної особи;**
 - **б) повноваженні приймати рішення від імені юридичної особи;**
 - **с) повноваженні здійснювати контроль у межах юридичної особи.**

**Конвенція Ради Європи
про заходи щодо
протидії торгівлі людьми**

Санкції та заходи

- Кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення покарання злочинів, установлених згідно зі статтями 18-21, ефективними, адекватними й переконливими санкціями. За злочини, передбачені статтею 18 й скоєні фізичними особами, ці санкції охоплюють покарання із застосуванням позбавлення волі, що може зумовити видачу правопорушників.

**Конвенція Ради Європи
про заходи щодо
протидії торгівлі людьми**

Обтяжуючі
обставини:

- а) правопорушення умисно або через грубу необережність створювало небезпеку для життя жертви;
- б) правопорушення скоєно проти дитини;
- с) правопорушення скоєно посадовою особою під час виконання обов'язків;
- д) правопорушення скоєно в рамках злочинної організації.

**Конвенція Ради Європи
про заходи щодо
протидії торгівлі людьми**

**Звільнення від
покарання**

- Кожна Сторона згідно з основними принципами своєї правової системи передбачає можливість не призначати покарання жертвам за участь у протиправній діяльності в тій частині, у якій вони були примушені так учиняти.

**Конвенція Ради Європи
про заходи щодо
протидії торгівлі людьми**

Захист жертв,
свідків та осіб,
які
співробітничать
із судовими
органами

- а) жертв;
- б) у випадку потреби - тих, хто заявляє про злочини, установлені згідно зі статтею 18 цієї Конвенції, або іншим чином співробітничав з органами дізнання та кримінального переслідування;
- с) свідків, які дають показання стосовно злочинів, установлених згідно зі статтею 18 цієї Конвенції;
- d) за необхідності - членів родини осіб, згаданих у підпунктах "а" й "с".

**Конвенція Ради Європи
про заходи щодо
протидії торгівлі людьми**

Судовий розгляд

Згідно з Конвенцією про захист прав людини й основоположних свобод, зокрема статтею 6, кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для гарантії під час судового слідства:

- а) захисту особистого життя жертв і, у випадку потреби, їхньої особи;
- б) безпеки жертв і захисту від залякування, відповідно до умов її національного законодавства й, - у
- випадку, коли жертви є дітьми, - шляхом особливої уваги до потреб
- дитини й забезпечення їхнього права на особливі заходи захисту.

Відповідно до Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 року

затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р. № 111, метою якої є запобігання торгівлі людьми, підвищення ефективності виявлення осіб, які вчиняють такі злочини або сприяють їх вчиненню, а також захист прав осіб, постраждалих від торгівлі людьми, особливо дітей, та надання їм допомоги, НЕОБХІДНО, зокрема:

- забезпечення систематичної підготовки фахівців у сфері протидії торгівлі людьми;
- підвищення професійного рівня слідчих, прокурорів, суддів та адвокатів у частині здійснення кримінального провадження у справах щодо торгівлі людьми.

Очікувані результати

- підвищити рівень професійної компетенції працівників державних органів влади, зокрема у правоохоронній та судовій системах;
 - зменшити прояви упередженого ставлення до осіб, які постраждали від торгівлі людьми, підвищити рівень довіри до органів виконавчої влади, які проводять заходи у сфері протидії торгівлі людьми;
- підвищити рівень довіри населення до правоохоронної та судової систем;

**Закон України «Про
протидію торгівлі
людьми»
від 20 вересня 2011р.**

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ

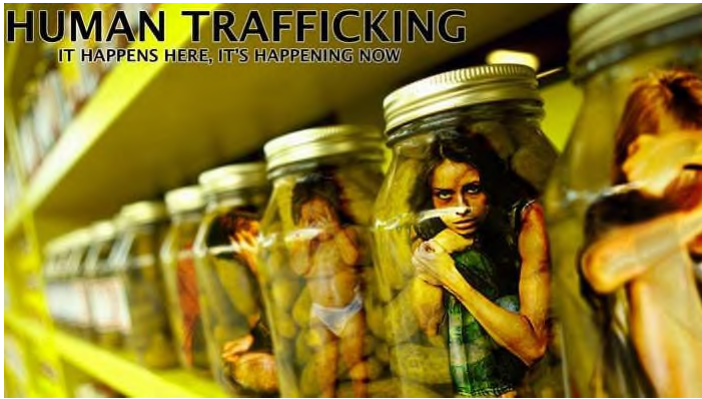

- здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи, що відповідно до Кримінального кодексу України визнаються злочином

Основними напрямками державної політики у сфері протидії торгівлі людьми є:

- 1) попередження торгівлі людьми шляхом підвищення рівня обізнаності населення, превентивної роботи, зниження рівня вразливості населення, подолання попиту;
- 2) боротьба із злочинністю, пов'язаною з торгівлею людьми, шляхом виявлення злочинів торгівлі людьми, осіб, причетних до скоєння злочину, притягнення їх до відповідальності;
- 3) надання допомоги та захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми, шляхом удосконалення системи відновлення їхніх прав, надання комплексу послуг, впровадження механізму взаємодії суб'єктів у сфері протидії торгівлі людьми.

Суб'єктами, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, є:

- 1) Президент України;
- 2) Кабінет Міністрів України;
- 3) центральні органи виконавчої влади;
- 4) місцеві органи виконавчої влади;
- 5) закордонні дипломатичні установи України;
- 6) заклади допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми.
- У здійсненні заходів, спрямованих на попередження протидії торгівлі людьми, беруть участь органи місцевого самоврядування, а також, за згодою, підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, громадські організації та окремі громадяни.

Права особи, яка звернулася для встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми

- Особа, яка вважає себе постраждалою від торгівлі людьми, має право звернутися до місцевої державної адміністрації із заявою про встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми, та до органів Національної поліції щодо захисту прав і свобод.
- Особа, яка звернулася для встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми, має право до прийняття рішення про встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми, на забезпечення особистої безпеки, поваги, а також на безоплатне одержання:
 - 1) інформації щодо своїх прав та можливостей, викладеної мовою, якою володіє така особа;
 - 2) медичної, психологічної, правової та іншої допомоги незалежно від місця проживання;
 - 3) тимчасового розміщення у закладах допомоги для осіб, які постраждали від торгівлі людьми.

Статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми, встановлюється не строю до двох років.

Строк дії статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми, може бути продовжено за обґрунтованим поданням місцевої державної адміністрації не більше як на один рік.

Особа, якій встановлено статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми,

має право на забезпечення особистої безпеки, поваги, а також на безоплатне одержання:

- 1) інформації щодо своїх прав та можливостей, викладеної мовою, якою володіє така особа;
- 2) медичної, психологічної, соціальної, правової та іншої необхідної допомоги;
- 3) тимчасового розміщення, за бажанням постраждалої особи та у разі відсутності житла, в закладах допомоги для осіб, які постраждали від торгівлі людьми, на строк до трьох місяців, який у разі необхідності може бути продовжено за рішенням місцевої державної адміністрації, зокрема у зв'язку з участю особи в якості постраждалого або свідка у кримінальному процесі;
- 4) відшкодування моральної та матеріальної шкоди за рахунок осіб, які її заподіяли, у порядку, встановленому Цивільним кодексом України;
- 5) одноразової матеріальної допомоги у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;
- 6) допомоги у працевлаштуванні, реалізації права на освіту та професійну підготовку.

Спеціальні принципи протидії торгівлі дітьми

- 1) дотримання прав дитини;
- 2) повага до думки дитини, яка постраждала від торгівлі дітьми, стосовно заходів, які до неї застосовуються, з урахуванням її віку, стану здоров'я, інтелектуального і фізичного розвитку та інтересів;
- 3) роз'яснення дитині, яка постраждала від торгівлі дітьми, у зрозумілій для неї формі її прав та обов'язків;
- 4) забезпечення конфіденційності інформації про особу дитини та відомостей, які дозволили б установити дитині статус як такої, яка постраждала від торгівлі дітьми.

Закон України «Про безоплатну правову допомогу»

Безоплатна
первинна правова
допомога

Безоплатна
вторинна правова
допомога

вид державної гарантії, що полягає в інформуванні особи про її права і свободи, порядок їх реалізації, відновлення у випадку їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

- 1) надання правової інформації;
- 2) надання консультацій і роз'яснень з правових питань;
- 3) складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру);
- 4) надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

- 1) захист;
- 2) здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами;
- 3) складення документів процесуального характеру.

ПОРЯДОК

встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми,
затверджений

постановою Кабінету Міністрів України
від 23 травня 2012 р. № 417

- Особа, яка вважає себе постраждалою від торгівлі людьми, подає за місцем перебування до місцевої держадміністрації заяву про встановлення статусу за формою, затвердженою Мінсоцполітики. Іноземець або особа без громадянства, що не володіє українською або російською мовою, заповнює заяву з перекладачем.
- Для встановлення статусу дитині, яка постраждала від торгівлі людьми, заява подається до місцевої держадміністрації її законним представником або особою, якій стало відомо про таку дитину.
- Заяви реєструються у відповідному журналі за формою, затвердженою Мінсоцполітики, а особам, які їх подали, повідомляється про можливість одержання допомоги та її види.

Посадова особа проволить протягом трьох робочих днів з дати подання заяви співбесілу з особою, яка вважає себе постраждалою від торгівлі людьми,

- Вербування з метою торгівлі людьми
- 22. Спосіб встановлення першого контакту з особами, які займаються вербуванням з метою торгівлі людьми
- (особистий контакт, газетне оголошення, радіооголошення, реклама в Інтернеті, телевізійна реклама, агенція з працевлаштування, туристичне агентство тощо (необхідне зазначити))
- 23. Спосіб втягнення особи у процес торгівлі людьми (відвідування друга, родини, усиновлення, продаж членом родини, навчання, трудова міграція, шлюб, туризм, викрадення, інший спосіб (необхідне зазначити))
- 24. Стать та громадянство осіб, які брали участь у вербуванні з метою торгівлі людьми
- 25. Ступінь зв'язку з особами, які займаються вербуванням з метою торгівлі людьми (члени сім'ї, рідні, друзі, партнер, сутенер, незнайома особа (необхідне зазначити))
- 26. Сфера застосування праці, на яку погоджувалася особа у разі прибуття на місце призначення згідно з інформацією осіб, які займаються вербуванням з метою торгівлі людьми (домашнє господарство, догляд за дітьми, жебрацтво, військова служба, робота на підприємстві, у будівельній галузі, гірничо-видобувній промисловості, транспортній галузі, ресторанах або готелях, сільське господарство, рибальство, надання послуг, навчання торгівля, зокрема дрібна вулична, сфера обслуговування тощо (необхідне зазначити))
- 27. Заробіток, що обіцяли особи, які займаються вербуванням з метою торгівлі людьми
- 28. Чи сплачувала особа кошти за працевлаштування особам, які займаються вербуванням з метою торгівлі людьми
- 29. Місяць та/або рік, в якому особа втягнута у процес торгівлі людьми
- 30. Вік, в якому особа втягнута у процес торгівлі людьми
- 31. Місце/країна виїзд

32. Місце/країна призначення

33. Вид транспорту, яким особа перетинала державний кордон

34. Інші постраждалі особи та/або мігранти, які перетинали державний кордон з особою

35. Документи, з якими особа перетинала державний кордон (власні, підроблені документи, з візою чи без візи (необхідне зазначити))

36. Спосіб перетину державного кордону

Експлуатація

37. Чи знала особа про те, що її продавали особам, залученим до торгівлі людьми

38. Сфера застосування праці особи після приїзду до місця (країни) призначення (домашнє господарство, догляд за дітьми, жебрацтво, військова служба, робота на підприємстві, у будівельній галузі, гірничо-видобувній промисловості, транспортній галузі, ресторанах або готелях, сільське господарство, рибальство, надання послуг, навчання, торгівля, зокрема дрібна вулична, сфера обслуговування тощо (необхідне зазначити)

39. Чи примушували особу працювати проти її волі

40. Методи, які використовувалися для здійснення контролю за особою під час її експлуатації (фізичне, психологічне, сексуальне насильство, погрози, зокрема у формі залякування, погрози родині, хибні обіцянки, обман, позбавлення свободи переміщення, доступу до медичної допомоги, їжі, води, надання наркотиків, алкоголю, утримання заробітної плати, документів, що посвідчують особу, проїзних документів, боргова залежність, надмірна тривалість робочого дня (необхідне зазначити)

41. Заробітна плата, яку отримувала особа за виконання роботи

42. Кошти, які дозволяли особі залишати собі

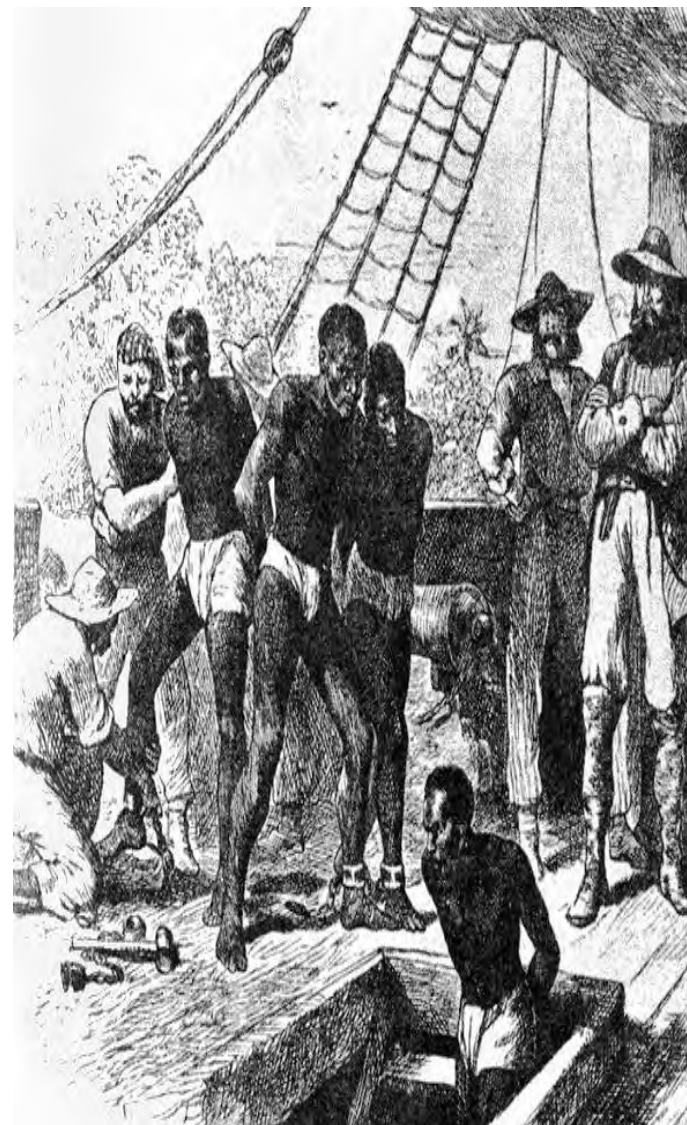
43. Борг, який змушували особу сплачувати особам, які займаються вербуванням з метою торгівлі людьми, а також перевозили або експлуатували особу

44. Ступінь свободи пересування особи (повне бмеження пересування, тільки в супроводі інших осіб, жодних обмежень (необхідне зазначити)

45. Тривалість робочого дня та тижня

46. Інші особи, які перебували у такій ситуації, що і особа

47. Спосіб, яким особу визволено із ситуації торгівлі людьми (самостійно, втручання правоохоронних органів, громадських організацій, сім'ї тощо (необхідне зазначити)

Повторне потрапляння у ситуацію торгівлі людьми

48. Чи потрапляла особа у ситуацію торгівлі людьми раніше

49. Країна (країни), в яку (які) раніше вивезено (продано) особу

50. Сфера застосування праці особи (домашнє господарство, догляд за дітьми, жебрацтво, військова служба, робота на підприємстві, у будівельній галузі, гірничо-видобувній промисловості, транспортній галузі, ресторанах або готелях, сільське господарство, рибальство, надання послуг, навчання, торгівля, зокрема дрібна вулична, сфера обслуговування тощо (необхідне зазначити))

Підставами для встановлення статусу є:

- 1) укладення незаконної угоди щодо особи, яка вважає себе постраждалою від торгівлі людьми;
- 2) вербування, переміщення, переховування, передача або одержання особи, яка вважає себе постраждалою від торгівлі людьми, з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, шляхом обману, шахрайства, шантажу, її уразливого стану або застосування чи погрозою застосування насильства з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи;
- 3) документи та матеріали, що зібрані під час проведення перевірки і підтверджують можливість встановлення статусу.

Статус

надається

- строком до двох років та може бути продовжений за рішенням Мінсоцполітики не більш як один рік.

- Для продовження зазначеного строку місцева держадміністрація подає до Мінсоцполітики відповідне **письмове обґрунтування**.
- У разі прийняття рішення про продовження такого строку до довідки про встановлення статусу вносяться відповідні відомості.

ПОРЯДОК

виплати одноразової матеріальної допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 липня 2012 р. № 660

- Матеріальну допомогу може отримати уповноважена особа, законний представник дитини, яка постраждала від торгівлі людьми і розлучена із сім'єю, або недієздатної особи.
- У разі коли особа, якій встановлено статус постраждалої від торгівлі людьми, не отримала матеріальної допомоги протягом відповідного бюджетного періоду з поважних причин, вона має право звернутися за її отриманням у наступному бюджетному періоді та отримати матеріальну допомогу у розмірі трьох прожиткових мінімумів для відповідної категорії осіб (діти віком до шести років, діти віком від шести до 18 років, працездатні особи, особи, які втратили працездатність), установлених на момент звернення особи за отриманням матеріальної допомоги.
- Матеріальна допомога виплачується особі не пізніше одного місяця з дня її звернення до органу соціального захисту населення у межах коштів, передбачених у державному бюджеті на такі цілі.

Кримінальний кодекс України

Стаття 149. Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини

- 1. Торгівля людьми або здійснення іншої незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням обману, шантажу чи уразливого стану особи, -
 - караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років.
- 2. Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені щодо неповнолітнього або щодо кількох осіб, або повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або службовою особою з використанням службового становища, або особою, від якої потерпілий був у матеріальній чи іншій залежності, або поєднані з насильством, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого чи його близьких, або з погрозою застосування такого насильства, -
 - караються позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років з конфіскацією майна або без такої.
- 3. Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, вчинені щодо малолітнього, або організованою групою, або поєднані з насильством, небезпечним для життя або здоров'я потерпілого чи його близьких, або з погрозою застосування такого насильства, або якщо вони спричинили тяжкі наслідки, -
 - караються позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років з конфіскацією майна або без такої.

Під експлуатацією людини

- всі форми сексуальної експлуатації, використання в порнобізнесі, примусову працю або примусове надання послуг, рабство або звичаї, подібні до рабства, підневільний стан, залучення в боргову кабалу, вилучення органів, проведення дослідів над людиною без її згоди, усиновлення (удочеріння) з метою наживи, примусову вагітність, втягнення у злочинну діяльність, використання у збройних конфліктах тощо.

**під уразливим
станом особи
слід розуміти**

- зумовлений фізичними чи психічними властивостями або зовнішніми обставинами стан особи, який позбавляє або обмежує її здатність усвідомлювати свої дії (бездіяльність) або керувати ними, приймати за своєю волею самостійні рішення, чинити опір насильницьким чи іншим незаконним діям, збіг тяжких особистих, сімейних або інших обставин.

Об'єктивна сторона	Діяння може здійснюватися у наступних формах: торгівля людьми; здійснення іншої незаконної угоди, об'єктом якої є людина; вербування людини; переміщення людини; переховування людини; передача людини; одержання людини
Склад злочину	<u>Формальний.</u> Встановлення однієї із зазначених форм діяння достатньо констатації його об'єктивної сторони. Для вербування, переміщення, переховування, передачі та одержання людини обов'язковим є також спосіб вчинення діяння, а саме: використання суб'єктом обману, шантажу чи уразливого стану потерпілої особи.

Торгівля людьми

незаконна безповоротна передача хоча б однієї людини особою (продавцем) та відповідне її одержання іншою особою (покупцем) за грошову винагороду або шляхом обміну на коштовності, дорогоцінні метали, певне майно без участі грошового еквіваленту.

Діяння у цій формі треба вважати закінченим з моменту одержання покупцем людини або з моменту встановлення ним щодо потерпілого фактичного володіння.

Під здійсненням іншої незаконної угоди, об'єктом якої є людина, слід розуміти

Інші крім торгівлі людьми, випадки передачі людини однією особою та її одержання іншою особою на підставі незаконної угоди. Наприклад, шляхом передання під заставу, у найм, в рахунок боргу, здійснення певних послуг матеріального чи нематеріального характеру чи взагалі без будь-якої оплати. Така передача може бути як безповоротною, так і на певний строк. Як і при торгівлі людьми, діяння у цій формі буде закінченим з моменту одержання людини іншою особою або з моменту встановлення над потерпілими фактичного володіння особою, якій він був переданий.

- Торгівля людьми або здійснення іншої незаконної угоди, об'єктом якої є людина, можуть супроводжуватися викраденням потерпілого, позбавленням його волі, застосуванням погрози, пошкодженням чи знищенням майна, що належить потерпілому або його близьким особам, іншими діями, що обмежують особисту волю людини.

Вербування людини

Вплив на людину у формі:

- запрошення
- умовляння
- схиляння працювати чи надавати послуги на певних умовах

Злочин вважається закінченим з моменту вчинення дій, пов'язаних із наміром потерпілої особи (працювати чи надавати послуги на певних умовах).

Переміщення людини

- будь-які дії по переміщенню у просторі особи з одного місця в інше (перевезення з використанням транспортних засобів або шляхом супроводження).
- Діяння у цій формі є закінченим з моменту переміщення людини суб'єктом злочину з одного місця в інше.

Переховування людини

- Вчинення дій, спрямованих на *унеможливлення* або *ускладнення* встановлення місця перебування потерпілої особи (утримання у певних приміщеннях, тайниках тощо).
- Діяння є закінченим з моменту переховування людини суб'єктом злочину.

Передача людини

- Вчинення однією особою певних дій, пов'язаних із наданням потерпілого іншій особі (одержувачу) (посередник між сторонами незаконної угоди щодо людини).
- Діяння є закінченим з моменту здійснення суб'єктом злочину самої передачі людини.

Одержання людини

- Заволодіння людиною чи її отримання особою, якій людина була передана. Одержання людини завжди тісно пов'язане з її передачею та є безпосереднім наслідком останньої.
- Діяння у цій формі слід вважати закінченим з моменту встановлення фактичного контролю з боку одержувача над поведінкою потерпілої людини.

Суб'єкт злочину використовує обман, шантаж, уразливий стан

- **Обман :**

повідомлення неправдивих відомостей (активний обман) або замовчування певних відомостей, які повинні були повідомлені винним (пасивний обман), у результаті чого потерпілий вводиться в оману.

- **Психічне насильство,** яке полягає в погрозі розголошення відомостей, які потерпілий чи його близькі бажають зберегти в таємниці

Суб'єкт злочину використовує обман, шантаж, уразливий стан

- Уразливий стан :

Зумовлений фізичними чи психологічними властивостями або зовнішніми обставинами стан особи, який позбавляє або обмежує її здатність усвідомлювати свої дії (бездіяльність) або керувати ними, приймати за своєю волею самостійне рішення, чинити опір насильницьким чи іншим незаконним діям, збіг тяжких особистих, сімейних або інших обставин

Неповнолітні, малолітні

- Винятки:

- Потерпілим є неповнолітня чи малолітня особа
- Відповідальність за ст. 149 КК України має наставати незалежно від того, вчинені такі дії з використанням обману, шантажу, уразливого стану потерпілої чи ні.

МОТИВИ І МЕТА

- **Мотиви:**

Торгівля людьми здійснюється із корисливих мотивів. Ця ознака суб'єктивної сторони для особи, що продає людину, є обов'язковою.

- При здійсненні іншої незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само при вербуванні, переміщенні, переховуванні, передачі або одержанні, в тому числі внаслідок торгівлі людьми, мотиви можуть бути різними. Тому для цих дій мотив є факультативною ознакою.
- *Встановлення має значення для оцінки ступеню суспільної небезпечності діяння.*

- **Мета :**

експлуатація потерпілої особи.

Як випливає із змісту пункту в статті 3 Протоколу про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, який доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності, **згода жертви торгівлі людьми на заплановану експлуатацію не береться до уваги**, якщо стосовно неї було використано один із наступних заходів впливу: погроза застосування сили або її застосування, а також інші форми примусу; викрадення; шахрайство; обман; зловживання владою або уразливістю положення; підкуп у виді платежів або вигод для одержання згоди особи, яка контролює іншу особу.

Експлуатація

- всі форми сексуальної експлуатації, використання в порнобізнесі, примусову працю або примусове надання послуг, рабство або звичаї, подібні до рабства, підневільний стан, залучення в боргову кабалу, вилучення органів, проведення дослідів над людиною без її згоди, усиновлення (удочеріння) з метою наживи, примусову вагітність, втягнення у злочинну діяльність, використання у збройних конфліктах тощо.

Обставини, що посилюють відповідальність

- У ч. 2 ст. 149 КК України:

- вчинені щодо неповнолітнього або щодо кількох осіб, або повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або службовою особою з використанням службового становища, або особою, від якої потерпілий був у матеріальній чи іншій залежності, або поєднані з насильством, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого чи його близьких, або з погрозою застосування такого насильства

Обставини, що посилюють відповідальність

- У ч. 3 ст. 149 КК
України

- вчинені щодо малолітнього, або організованою групою, або поєднані з насильством, небезпечним для життя або здоров'я потерпілого чи його близьких, або з погрозою застосування такого насильства, або якщо вони спричинили тяжкі наслідки

Особливості злочину

- Супроводжується вчиненням або має своїм наслідком вчинення інших злочинів, що виходять за межі складу злочину, передбаченого ст. 149 КК України.

Кваліфікація: за сукупністю злочинів (зокрема, за ст.ст. 142, 143, 144, 146, ч. 2 ст. 173 КК тощо)